

ภาพลักษณ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ที่ปรากฏใน
หนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย

นางสาวชวัลรัตน์ เม็งตระกูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-875-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**IMAGE OF INTERNATIONAL MONETARY FUND APPEARED IN
THAI DAILY NEWSPAPERS**

Miss Kwanrak Mengtrakul

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication**

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-875-5

ขวัญรักษ์ เม็งตระกูล : ภาพลักษณ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย (IMAGE OF INTERNATIONAL MONETARY FUND (IMF) APPEARED IN THAI DAILY NEWSPAPERS) อที่ปรึกษา : รศ. จาระไน แกลโกศล, 205 หน้า ISBN 974-331-875-5

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ที่เกิดขึ้นจากการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2540 ถึง 30 กันยายน 2541 โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์จำนวน 9 ชื่อฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด มติชน สยามรัฐ ไทยโพสต์ ผู้จัดการรายวัน กรุงเทพธุรกิจ และวชิราวุฒิจำนวน 3,517 ฉบับ

ผลจากการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ที่เกิดขึ้นในหนังสือพิมพ์ทั่วไปกับหนังสือพิมพ์ธุรกิจ เป็นไปในทางที่เป็นกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นที่ศกทางในทางลบ โดยประเด็นที่มีการนำเสนอในทางลบมากที่สุดได้แก่ ผลกระทบที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และวัฒนธรรมของประเทศ และบทบาทที่มีต่อรัฐบาล และหน่วยงานในภาครัฐของไทย กับบทบาทต่อประเทศสมาชิกอื่นที่ขอรับความช่วยเหลือเช่นเดียวกับไทย

การนำเสนอภาพลักษณ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) โดยหนังสือพิมพ์ ถูกนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด รองลงมาได้แก่ คอลัมน์ประจำ บทความ การ์ตูน บทวิเคราะห์ บทบรรณาธิการ และบทสัมภาษณ์ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาที่นำเสนอในภาพลักษณ์ทั้งทางลบและทางบวก พบว่า มีการใช้จุดจูงใจโดยใช้ความกลัว อารมณ์ขัน โดยให้รางวัล และใช้แรงจูงใจภายใน ในการนำเสนอ

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต ขวัญรักษ์ เม็งตระกูล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จาระไน แกลโกศล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม -

4085326828 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD:

IMAGE / INTERNATIONAL MONETARY FUND / NEWSPAPERS

KWANRAK MENGTRAKUL: IMAGE OF INTERNATIONAL MONETARY FUND APPEARED IN THAI DAILY NEWSPAPERS. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. JARANAI GLAEGOSOL, 205 pp. ISBN 974-331-875-5

The main purpose of the study is to compare the image of International Monetary Fund (IMF) as appeared among Thai daily newspapers during July 1, 1997-September 30, 1998.

The study was done through the analysis of the content 3,547 copies of 9 newspapers including Thairath, Daily News, Khao Sod, Matichon, Siamrath, Thai Post, Phujadkarn Raiwan, Krungthep Thurakij and Wattachak.

It was found that the image of International Monetary Fund (IMF) as reflected in the sample newspapers during the period of 15 months under studied was mostly neutral and negative respectively. The negative issues to be most frequently presented were the after effect of the issues on IMF concerning its role on Thai economic and social system, education, culture and on Thai government and on Thai organizations. Accordingly the positive issues to be most frequently presented were also the role of IMF on Thai government and on organizations and on other member countries under assistance of IMF.

In term of presentation of image through all over newspaper pages, the style of presentation includes news report, columns, comments, editorial column and interview article respectively.

Considering on the aspect of the content as slanted by newspapers which reflected the image of IMF either positive or negative the main interests of the presentation were composed up around the techniques of reinforcement and stimulation of fear arousal, humor, motivation internally driven.

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์

สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิติ..... จอห์นนี่ เหวอ เสงี่ยมกุล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและกำกับดูแลเป็นอย่างดี ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการค้นคว้าวิจัย มาโดยตลอด กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทั้งสองท่านที่คอยดูแลและให้กำลังใจมาโดยตลอด อีกทั้งคณาจารย์ของภาคที่ผู้วิจัยได้ให้การอบรมมาตลอดสองปี

ขอขอบคุณอย่างจริงใจต่อพี่ๆ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ เจ้าหน้าที่ภาค (ซ้อ) แม่บ้านของภาค พี่ฝนนักถ่ายเอกสาร เจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติ คุณปวีกร จุณณานนท์ คุณพิมพ์ลา สมุทรกลิน คุณแอนเดรีย ทั้งสุนันท์ เพื่อนๆ ผู้ให้ความช่วยเหลือทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม คุณกรรณิกา ธรรมวุฒิ, คุณกนกนาฏ สง่าเนตร, คุณวราภรณ์ พงษ์ไพบูลย์, คุณนุวดี สุพรรณรัตน์, คุณสรายุภัทร อนุมัติราชกิจ, และคุณศลีลา ปิ่นเพชร

กราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ตลอดเวลา รวมถึงพี่สาว น้ำสาว ผู้เป็นกองกำลังสำคัญร่วมสนับสนุนผู้วิจัยทุกด้าน

ขวัญรักษ์ เม็งตระกูล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญกราฟ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	11
ปัญหาคำถามการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	12
นิยามศัพท์	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	17
2. ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาพลักษณ์	18
2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และข่าว	27
- แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์	27
- แนวคิดเกี่ยวกับข่าว	34
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดวาระ	40
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับจุดสนใจในสาร	44
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
3 ระเบียบวิธีวิจัย	48
- กลุ่มตัวอย่าง	48
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
- ช่วงเวลาที่ศึกษา	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3	ระเบียบวิธีวิจัย (ต่อ)
	- การวิเคราะห์ 50
	- หน่วยในการวิเคราะห์ 50
	- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 51
	- การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 51
	- ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือ 52
	- เกณฑ์การประเมินผลการวิเคราะห์ 53
	- วิธีการประเมิน 54
4	ผลการวิจัย 56
5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ 141
	- สรุปผลการวิจัย 141
	- อภิปรายผลการวิจัย 163
	- ข้อเสนอแนะ 174
	- ข้อเสนอแนะต่อกองทุนการเงินระหว่างประเทศ..... 174
	- ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป 175
	รายการอ้างอิง 177
	ภาคผนวก ก 181
	ภาคผนวก ข 193
	ประวัติผู้วิจัย 205

สารบัญดาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงความดีการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยทั้งหมด 9 ชื่อฉบับ	61
2	แสดงความดีของการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	62
3	แสดงความดีของการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์	63
4	แสดงความดีของการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์ข่าวสด	64
5	แสดงความดีของการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์มติชน	65
6	แสดงความดีของการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ	66
7	แสดงความดีของการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์.....	67
8	แสดงความดีของการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน.....	68
9	แสดงความดีของการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ.....	69
10	แสดงความดีของการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์วิญจักร	70
11	แสดงจำนวนความดีและร้อยละของการเสนอข่าวเกี่ยวกับ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	74
12	แสดงประเด็นในการเสนอข่าวเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ.....	77
13	แสดงรูปแบบของการเสนอข่าวเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ.....	79
14	แสดงร้อยละของการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยทั้ง 9 ฉบับ.....	80
15	แสดงลำดับการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ทั่วไป.....	80
16	แสดงลำดับการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ธุรกิจ.....	81
17	แสดงการนำเสนอในรูปแบบข่าวตามจำนวนและปริมาณเนื้อที่.....	82
18	แสดงรูปแบบการนำเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศใน หนังสือพิมพ์ทั่วไป	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19	แสดงรูปแบบการนำเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศในหนังสือพิมพ์ธุรกิจ 83
20	แสดงการนำเสนอในรูปแบบบทความตามจำนวนและปริมาณเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 9 ชื่อฉบับ 80
21	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบบทความของหนังสือพิมพ์ทั่วไป 84
22	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบบทความของหนังสือพิมพ์ธุรกิจ 84
23	แสดงการนำเสนอในรูปแบบคอลัมน์ประจำตามจำนวนและปริมาณเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 9 ชื่อฉบับ 85
24	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบคอลัมน์ประจำของหนังสือพิมพ์ทั่วไป 85
25	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบคอลัมน์ประจำของหนังสือพิมพ์ธุรกิจ 86
26	แสดงการนำเสนอในรูปแบบสัมภาษณ์ตามจำนวนและปริมาณเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 9 ชื่อฉบับ 86
27	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบสัมภาษณ์ของหนังสือพิมพ์ทั่วไป 87
28	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบสัมภาษณ์ของหนังสือพิมพ์ธุรกิจ 87
29	แสดงการนำเสนอในรูปแบบวิเคราะห์ตามจำนวนและปริมาณเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 9 ชื่อฉบับ 88
30	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบบทวิเคราะห์ของหนังสือพิมพ์ทั่วไป 89
31	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบบทสัมภาษณ์ของหนังสือพิมพ์ธุรกิจ 89
32	แสดงการนำเสนอในรูปแบบการ์ตูนตามจำนวนและปริมาณเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 9 ชื่อฉบับ 90
33	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบการ์ตูนของหนังสือพิมพ์ทั่วไป 90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
34	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบการ์ตูนของหนังสือพิมพ์ธุรกิจ 91
35	แสดงการนำเสนอในรูปแบบบรรณาธิการตามจำนวนและปริมาณเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ ทั้ง 9 ชื่อฉบับ 91
36	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั่วไป 92
37	แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ในรูปแบบบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ธุรกิจ 92
38	แสดงภาพรวมของประเด็นทั้ง 11 ประเด็นเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ.... 100
39	แสดงการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ทั่วไปในประเด็นทั้ง 11 ประเด็น..... 102
40	แสดงการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ธุรกิจในประเด็นทั้ง 11 ประเด็น..... 103
41	แสดงการกระจายประเด็นทั้ง 11 ประเด็น และเนื้อหา 7 รูปแบบการเสนอข่าว ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เป็นจำนวนข่าว 107
42	แสดงการกระจายประเด็นทั้ง 11 ประเด็น และเนื้อหา 7 รูปแบบการเสนอข่าว ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เป็นคอลัมน์นี้ว 109
43	แสดงลำดับการเสนอข่าวเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์ รายวันฉบับภาษาไทยทั้ง 9 ชื่อฉบับ 113
44	แสดงจำนวนข่าวสารและปริมาณเนื้อหา (คอลัมน์นี้ว) ของกองทุนการเงินระหว่าง ประเทศเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามประเภทหนังสือพิมพ์ 114
45	แสดงผลสรุปการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อกองทุนการเงินระหว่างประเทศ แบ่งตามประเภทหนังสือพิมพ์ เป็นจำนวนข่าว 114
46	แสดงผลสรุปการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อกองทุนการเงินระหว่างประเทศ แบ่งตามประเภทหนังสือพิมพ์ เป็นคอลัมน์นี้ว 116
47	แสดงผลการเสนอประเด็น 11 ประเด็นที่มีต่อกองทุนการเงินระหว่างประเทศ..... 117
48	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอ เกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 1 119
49	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอ เกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 2 120
50	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอ เกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 3 122

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
51	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 4 124
52	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 5 125
53	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 6 127
54	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 7 129
55	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 8 130
56	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 9 131
57	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 10 133
58	แสดงผลทิศทางของภาพลักษณ์จากผลของทัศนคติที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในประเด็นที่ 11 134

สารบัญกราฟ

กราฟที่		หน้า
1	แสดงการกระจายความถี่ของข่าวสารกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2540 ถึง 30 กันยายน 2541	71
2	แสดงการกระจายความถี่ของข่าวสารกองทุนการเงินระหว่างประเทศ แบ่งเป็นช่วงระยะเวลา 5 ช่วง	71
3	แสดงภาพรวมจำนวนข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2540 ถึง 30 กันยายน 2541	72
4	แสดงการกระจายการเสนอข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ โดยเนื้อหา 7 รูปแบบทั้งหนังสือพิมพ์รายวันทั่วไปและหนังสือพิมพ์ธุรกิจ	96
5	แสดงการกระจายข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์ทั่วไป.....	98
6	แสดงการกระจายข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์ธุรกิจ.....	99
7	แสดงการกระจายข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศแต่ละประเด็น ในหนังสือพิมพ์ทั่วไป	106
8	แสดงการกระจายข่าวของกองทุนการเงินระหว่างประเทศแต่ละประเด็น ในหนังสือพิมพ์ธุรกิจ	106